

Proposta de col·laboració

unicef
per a cada infància

DRETS DE LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA EN L'ENTORN DIGITAL

Una responsabilitat compartida

01

Créixer en l'era digital / 3

02

Impacte de les TRIC / 5

03

Un assumpte d'interès social / 6

04

Què diuen les dades? / 7

05

Aportacions del nou estudi / 10

06

Productes de l'estudi / 11

07

Aspectes tècnics / 12

08

Àmbit geogràfic / 13

09

Metodologia / 14

10

Equip assessor científic / 14

11

Instrument de recollida de dades / 15

12

Procediment / 15

13

Privacitat i protecció de dades / 15

14

Fases / 16

15

Cronograma / 16

16

Referències / 17

01

Créixer en l'era digital

La tecnologia digital ha transformat profundament les nostres vides. No hi ha camp del coneixement ni esfera vital avui en dia que no es vegin afectats pel desenvolupament tecnològic, posant al nostre abast infinites possibilitats pel que fa a relacions, comunicació, entreteniment, creativitat i desenvolupament personal. Infants i adolescents són usuaris actius de la tecnologia i consumidors de ple dret, des de l'ús d'aplicacions d'oci, videojocs i xarxes socials, fins a modernes plataformes digitals de l'àmbit educatiu.

Aquesta interacció amb la tecnologia requereix un enfocament comprensiu per garantir que poden aprofitar els avantatges de l'entorn digital. És essencial reconèixer i abordar els beneficis i desafiaments que aporta la tecnologia per garantir el seu benestar i adequat desenvolupament en l'era digital. De la mateixa manera, és fonamental abordar la situació sobre la relació amb la tecnologia des d'una postura que garanteixi els drets de la infància de manera integral, i per fer-ho cal conèixer de manera holística i sistemàtica l'impacte que té en les seves vides.

Si parlem d'infància, haurem d'assegurar que la seva experiència digital no serà perjudicial per a la seva salut física i mental, que serem capaços de contribuir al desenvolupament d'un entorn protector on no hi haurà espai per a cap forma de violència i que posarem al seu abast totes les possibilitats perquè puguin desenvolupar-se, participar i millorar la seva comprensió del món.

És per a aquest repte que et demanem la col·laboració, per aprofundir en el coneixement que ens permeti **proporcionar als**

responsables institucionals i a la societat en el seu conjunt dades fiables que ajudin a dimensionar el problema i a dissenyar les polítiques i plans que demana una realitat tan dinàmica i transversal.

Aquest projecte impulsat per UNICEF Espanya, la Universidad de Santiago de Compostela, el Consell General de Col·legis d'Enginyeria Informàtica i l'Entitat Pública Empresarial Red.es, depenent del Ministeri per a la Transformació Digital i la Funció Pública, pretén dur a terme un diagnòstic de base sobre la relació que actualment els adolescents mantenen amb les TRIC (Tecnologies de les Relacions, la Informació i la Comunicació). **Per a això realitzarem un ambició treball empíric, que inclourà una fase qualitativa i un estudi quantitatiu, amb una mostra 100.000 estudiants d'ensenyaments no universitaris d'entre 10 i 20 anys, juntament amb una altra de 5.000 docents.** Aquest estudi constituirà un dels treballs empírics més rellevants que s'han pogut fer fins ara sobre adolescents i tecnologia i aportarà una visió àmplia i rigorosa de l'estat de la situació, avalada per organitzacions i persones expertes de prestigi internacional de diferents disciplines i d'alt nivell.

Per aconseguir-ho és un requisit fonamental **comptar amb l'opinió d'infants i adolescents, i amb el compromís, implicació i col·laboració de les autoritats i representants de l'àmbit educatiu, de les institucions, les famílies i els professionals de diferents disciplines**, per comprendre l'estat de la situació i contribuir a la recerca de solucions que beneficiïn i potenciïn l'ús equilibrat de la tecnologia.

100.000

estudiants en ensenyaments no universitaris d'entre 10 i 20 anys

5.000

docents

01/ Créixer en l'era digital

El suport de les conselleries d'Educació ens permetrà implicar la comunitat educativa en conjunt cap a una entesa millor de les interaccions dels joves amb les TRIC. Són un actor clau per garantir que els infants i adolescents de tots els territoris estiguin representats i es puguí comptar amb una visió inclusiva, equitativa i des de la perspectiva dels drets de la infància en el desenvolupament d'aquest estudi.

Com a país compromès amb els drets de la infància, és ineludible que els desenvolupem també en l'àmbit digital. Les solucions que busquem i el disseny d'un nou espai digital que contribueixi a l'educació, participació, cura de la salut i desenvolupament de la infància requereixen la visió i participació activa de les institucions i els organismes encarregats de la promoció dels drets d'infància.

Per construir una societat més justa i pròspera cal que infants i adolescents trobin seguretat, possibilitats d'aprenentatge, creixement i participació social també per mitjà de la tecnologia.

02

Impacte de les TRIC

Salut física

Estil de vida, son, alimentació, sobrepès/obesitat, imatge corporal.

Salut mental

Benestar emocional, satisfacció vital, integració social.

Addiccions

Joc patològic/problemàtic, ús problemàtic d'Internet, addicció a videojocs.

Desenvolupament com a persona i integració social

Participació cívica

Presa lliure de decisions. Educació en valors, model aspiracional. Capacitat d'anàlisi crítica i espais per a la participació d'infants i adolescents.

Identitat de gènere

Funcions cognitives

Atenció, memòria, processament informació, desenvolupament llenguatge, creativitat.

Socialització

Aprenentatge

Alfabetització mediàtica i competències digitals, coneixement dels drets de la infància.

Educació afectivosexual

Familiar

Escolar i relacional

Assetjament i ciberassetjament

Conflictivitat als centres educatius. Tolerància a la frustració, empatia.

XS

Nou model de relacions, vincles.

Conductes de risc online

Sexting, grooming, dark web, accés primerenc a continguts pornogràfics.

Sobreexposició de la imatge i contacte amb persones desconegudes.

Privacitat

Salut

Participació i llibertat d'expressió

Educació

Convivència

Protecció

03

Un assumpte d'interès social

L'ús de la tecnologia i de les pantalles esdevé un dels assumptes de més interès per a les administracions, professionals i investigadors en l'àmbit de la salut, l'educació i la convivència, així com en el vessant normatiu i regulador.

L'Estratègia Nacional sobre Addiccions 2017-2024 (Pla Nacional sobre Drogues 2019) del Ministeri de Sanitat, Consum i Benestar Social ja planteja entre els seus objectius estratègics alguns de relacionats amb les anomenades *addiccions sense substància*, com, per exemple:

- promoure una consciència social de riscos,
- augmentar la percepció del risc associat al consum i a determinades conductes addictives,
- comptar amb la participació ciutadana a aquest propòsit, i
- promoure conductes i hàbits de vida i ús saludables de les noves tecnologies i alternatives d'oci sanes.

En l'àmbit polític i social, entitats de la societat civil han desenvolupat una proposta de **Pacte d'Estat per protegir els menors en l'entorn digital**, amb un seguit de mesures que permetin avançar en un marc de consens.

Així mateix, l'Estratègia Estatal de Drets de la Infància i Adolescència d'Espanya inclou mesures per protegir els infants

en l'entorn digital. Això s'aconseguiria mitjançant el desenvolupament de programes d'educació digital per fomentar l'ús segur i responsable de la tecnologia, així com la promoció de la participació activa dels infants i adolescents en la presa de decisions sobre la seva seguretat en línia. L'Estratègia també preveu la creació d'eines i recursos per ajudar famílies i educadors a supervisar i guiar l'ús de la tecnologia, així com la col·laboració amb el sector privat per garantir-ne la protecció.

Des d'un **punt de vista jurídic**, s'ha constatat també l'aparició de noves formes de violència, com és el cas de la **sextorsió**, el **ciberbullying** o el **grooming**, que tanta preocupació social estan suscitant, així com els webs d'apostes, els jocs d'atzar i videojocs online que poden ser poc adequats per a infants i adolescents.

D'altra banda, **l'accés il·limitat a tota la diversitat i complexitat de continguts** disponibles, sense l'acompanyament i educació necessaris, pot contribuir a l'augment d'algunes actituds intolerants en els entorns digitals.

També en els últims anys, han sorgit clíniques, centres especialitzats i programes de prevenció i intervenció específics que cerquen reeducar cap a un ús saludable d'Internet i pal·liar els efectes negatius d'aquesta problemàtica.

L'Estratègia

preveu la creació d'eines i recursos per ajudar famílies i educadors a supervisar i guiar l'ús de la tecnologia

04

Què diuen les dades?

Presència de les pantalles des d'edats primerenques

Segons l'estudi d'Unicef Espanya 2021 (Andrade *et al.*, 2021)...

- L'edat mitjana en què el telèfon mòbil arriba a la vida d'un infant al nostre país se situa en els 10,96 anys.
- Aproximadament 6 de cada 10 (59,1%) dels estudiants espanyols d'ESO porten el mòbil cada dia o gairebé cada dia a classe i més de la meitat (58,4%) acostuma a dormir amb el mòbil a l'habitació.
- El 97,7% dels adolescents espanyols de 12-13 anys està registrat en alguna xarxa social (el 78,8%, en tres o més), malgrat que l'edat mínima requerida al nostre país per a això és de 14 anys.
- Gairebé 1 de cada 3 (31,6%) passa més de 5 hores diàries connectat a Internet un dia de setmana normal, xifra que puja al 49,6% durant el cap de setmana.
- Sense cap dubte, la tecnologia ocupa un lloc preminent en la vida d'infants i adolescents, la qual cosa n'afecta les rutines, la salut i les relacions.

El 98%

dels adolescents espanyols de 12-13 anys estan registrats en alguna xarxa social

Conductes de risc online

- Segons l'estudi EU Kids Online IV (Smahel *et al.*, 2020), a Espanya el 9% dels i les adolescents d'entre 12 i 16 anys reconeixia haver enviat missatges sexuals (converses, fotos o vídeos) en el darrer any (*sèxting actiu*), alhora que el 30% informava haver-ne rebut (*sèxting passiu*). El 39% haurien contactat mitjançant Internet amb algú que no coneixien personalment, xifra que duplicava el percentatge obtingut en l'estudi *EU Kids Online II* una dècada enrere (21%) (Garmendia *et al.*, 2011). Segons aquest mateix estudi, el 22% hauria acudit a una cita amb algú a qui havia conegut per mitjà d'Internet, dada molt superior al 9% evidenciat el 2011.
- El contacte amb desconeguts per mitjà d'Internet, xarxes socials o videojocs *online* és una pràctica relativament comuna entre les i els adolescents. El 57,2% dels estudiants d'ESO reconeix haver acceptat desconeguts en una xarxa social, i el 21,5%, haver arribat a quedar en persona amb gent que ha conegut exclusivament a través de la xarxa. Tot això és un preocupant brou de cultiu per al *grooming*.
- 1 de cada 10 adolescents ha rebut una proposició sexual per part d'un adult a través d'Internet.

L'estudi d'Unicef Espanya 2021 constata la progressió de totes aquestes xifres:

- Les taxes de *sèxting* en estudiants espanyols d'ESO van des del 13,8% (*sèxting actiu*) al 42% (*sèxting passiu*), i se situa en l'11,4% el percentatge d'adolescents que afirma haver patit pressions o intents de xantatge o sextorsió. Encara que el *sèxting* el practiquen tots dos gèneres, les pressions les pateixen generalment elles. A 3r i 4t d'ESO les taxes de *sèxting* es dupliquen.

04/ Què diuen les dades?

Impacte sobre la salut física i mental

Segons l'estudi de la Fundació Barrié (2022)...

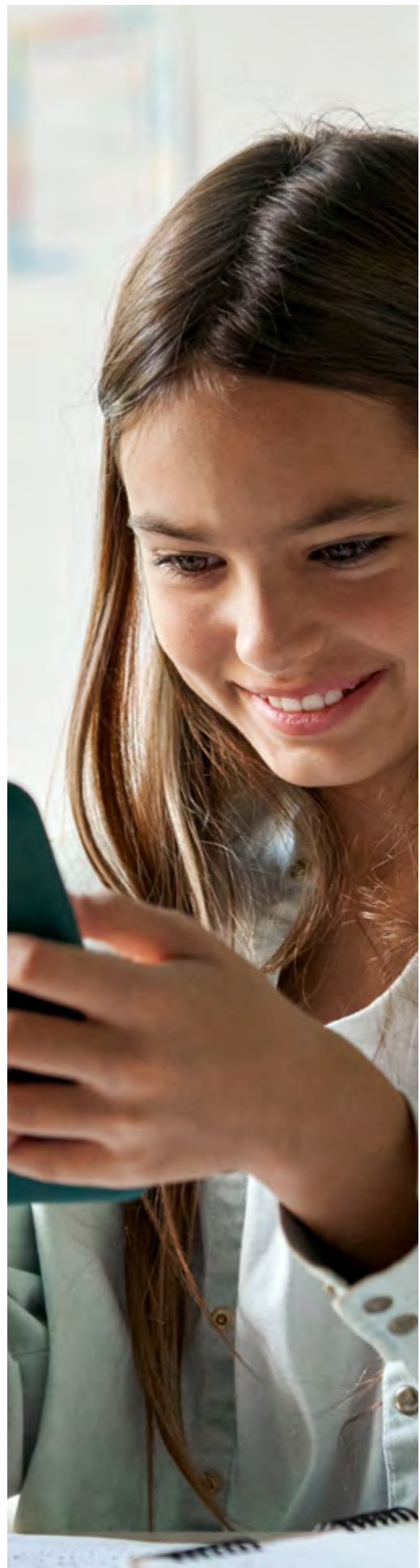
- El percentatge d'adolescents que dorm 5 hores es duplica entre aquells que desenvolupen un *ús problemàtic d'Internet* –UPI– (6,5% vs. 13,9%) i les taxes d'obesitat es tripliquen (3% vs. 1%).
- Les i els adolescents amb UPI mostren nivells de 3 a 4 vegades més elevats de depressió i ideació suïcida, menor benestar emocional i menor satisfacció amb la vida.
- Els resultats coincideixen amb els recollits en l'estudi d'UNICEF Espanya 2021 i els advertits en treballs com els de Machimbarrena *et al.* (2019) o Ortuño *et al.* (2022). Treballs com el de Miller *et al.* (2023) adverteixen a més que un ús freqüent i intensiu de les pantalles pot tenir conseqüències d'abast funcional en el cervell adolescent.
- Treballs recents de rellevància internacional (Montag *et al.*, 2024) adverteixen també dels seriosos efectes pel que fa a salut i convivència que es poden derivar d'un mal ús de la tecnologia, però insisteixen en la necessitat de no considerar-la com un element necessàriament negatiu.

Noves formes d'addicció

- Creixen les anomenades *addiccions sense substància*: el joc patològic o *Gambling Disorder* que afecta ja el 4,7% dels adolescents espanyols, segons l'última edició de l'Enquesta ESTUDES (Observatorio Español de las Drogas y las Adicciones, 2022). El Trastorn per ús de videojocs o *Gaming Disorder* afecta, per la seva banda, el 5,1%, i l'ús problemàtic o compulsiu d'Internet, el 20,5%.
- Aquest nou tipus d'addiccions esdevé ja un problema de salut pública seriós que requereix un esforç més gran en l'àmbit de la detecció i intervenció primerenca. Qualsevol conducta potencialment addictiva que comença en l'adolescència té 3 o 4 vegades més probabilitat de convertir-se en una addicció a mitjà termini.

Impacte pel que fa a convivència familiar i escolar

- L'estudi d'UNICEF també indica que les pantalles s'han convertit en la principal font de conflictes almenys en 1 de cada 5 llars espanyoles. La taxa d'adolescents que arriben a agredir els seus pares és 6 vegades més gran entre els que presenten una addicció als videojocs (Fundació Barrié, 2022).
- L'UPI s'associa també a taxes més altes de *bullying* i de *ciberbullying* (Feijóo *et al.*, 2021) i el consum de videojocs PEGI18 (amb violència explícita) implica duplicar la taxa d'agressors (Rial *et al.*, 2024). S'han constatat també nivells menors de tolerància a la frustració i una desconexió més gran de l'empatia.

04/ Què diuen les dades?

Accés primerenc a la pornografia

- Segons els estudis de Durán *et al.* (2022), al voltant del 90% dels adolescents d'entre 13 i 18 anys han consumit pornografia alguna vegada en la seva vida, xifra que representa un increment del 20% respecte al 2018.
- El primer contacte amb el porno es produeix cap als 11 anys (10,89 en nenes i 10,93 en nens) i es normalitza al voltant dels 13.
- El 72% de la pornografia consumida habitualment pels adolescents està etiquetada com a «*hardcore*» (amb sexe explícit i diferents formes de violència) i el 45% havien accedit a pàgines pornogràfiques de manera fortuïta.
- El consum de pornografia a aquestes edats contribueix a normalitzar actituds i conductes sexistes, tant entre els nens com entre les nenes (Ballester, 2023), cosa que esdevé la base de noves i temptadores formes de prostitució per a joves i adolescents (Villena *et al.*, 2024).
- Totes aquestes dades, afegides a l'evidència recollida en altres treballs realitzats a Espanya per Save The Children (2020) o FAD (Gómez *et al.*, 2023), porten a establir la pornografia com una àrea de treball prioritària.

Només el

13,2%

dels progenitors limita els continguts als quals accedeixen els seus fills a la Xarxa

També és el que deixa de fer

- Comparativament, entre els adolescents amb UPI el percentatge dels que fan esport regularment en el seu temps de lleure és un 10% inferior i el de lectors, més d'un 15% (UNICEF Espanya, 2021).

Paper de les famílies i necessitat de donar exemple

- Malgrat la preocupació actual, només el 13,2% dels progenitors limita els continguts als quals accedeixen els seus fills a la Xarxa; el 23,94%, les hores d'ús, i el 29,1% posa algun tipus de normes (UNICEF Espanya, 2021). Tanmateix, el 36,8% dels pares acostuma a utilitzar el mòbil durant els menjars familiars, i són els fills d'aquests els que presenten significativament més conductes de risc *online* i problemes d'addicció a les pantalles.

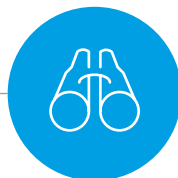

05

Aportacions del nou estudi

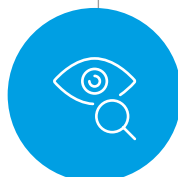
01

Des d'un enfocament **integral**, les dades permetran desenvolupar una **tasca de prevenció**, conèixer les tendències d'ús i consum d'Internet, videojocs i xarxes socials i contribuir en el disseny de les polítiques adequades a aquesta realitat.

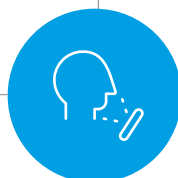
02

S'atendrà la demanda social de **comprensió de la dimensió dels nous reptes, els riscos i problemes derivats de l'ús continuat i excessiu de les tecnologies, així com l'accés a uns certs continguts no aptes per a l'edat i les seves conseqüències.**

03

Promoure una adequada higiene digital. S'aportaran dades i anàlisis sobre els factors que desencadenen problemes i efectes negatius en la salut mental, en les relacions amb l'entorn i en el desenvolupament de nens, nenes i adolescents.

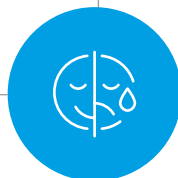
04

S'analitzaran també els aspectes relacionats amb **competències i alfabetització digitals**, expectatives i tendències en la comunitat educativa.

05

S'identificaran **factors, conductes i pràctiques que poden afavorir un ús equilibrat** de la tecnologia i que permetin exercir els drets de la infància també en l'entorn digital.

06

Productes de l'estudi

- Un informe global amb una mostra representativa d'àmbit estatal de **100.000 nens, nenes i adolescents** d'edats compreses entre els 10 i els 20 anys, acompanyada d'un estudi qualitatiu.
- Un informe específic sobre les dades de cada comunitat autònoma.
- Un informe per a cada centre educatiu participant amb els seus resultats particulars, posat en referència amb els obtinguts en la seva comunitat autònoma i en el conjunt de l'Estat. S'inclouran també pautes i recomanacions concretes, de caràcter orientatiu, per al treball dels centres.
- Presentació i divulgació dels resultats i recomanacions.

La participació significativa de nens, nenes i adolescents en el disseny d'un entorn digital que afavoreixi l'exercici dels seus drets és una oportunitat i una necessitat.

Necessitem una estratègia que inclogui tots els infants i ens ajudi quan ens trobem en situacions vulnerables, una estratègia que promogui i doni suport al nostre dret a participar en les decisions que ens afecten. Perquè no hauria de decidir-se sense els infants res que es decideixi per a ells. És hora de normalitzar la participació dels infants.

(Conclusions dels infants en el 13è Fòrum Europeu sobre els Drets de l'Infant, 2020).

07

Aspectes tècnics

Àmbit:

Espanya.

Univers:

Infinit. Adolescents amb edats compreses entre 10 i 20 anys, que estiguin cursant 5è i 6è de primària, ESO, FP bàsica / cicles formatius de grau mitjà o batxillerat en centres públics, privats o concertats del conjunt de l'Estat (núm. aprox.: 4.100.000).

Tipus de mostreig:

Per conglomerats estratificat, segons comunitat i velma, ivel educatiu i titularitat del centre. S'utilitzarà una afixació de compromís, amb un sòl mostral de 1.937 individus per comunitat / ciutat autònoma, la qual cosa permetrà fixar un error màxim a nivell desagregat del $\pm 2\%$.

Grandària de la mostra:

100.000 adolescents.

Hipòtesi pitjor:

$p=q=0.50$

Nivell de significació:

$\alpha=0.05$

Error global de mostreig (per al conjunt d'Espanya):

$\pm 0,3\%$

Error màxim de mostreig per a cada comunitat / ciutat autònoma:

$\pm 2\%$

08

Àmbit geogràfic

CA	N	n	Centres per contactar
ANDALUSIA	800.427	14.271	72
ARAGÓ	108.844	3.615	18
ASTÚRIES, PRINCIPAT D'	68.999	3.002	15
BALEARS, ILLES	97.070	3.431	17
CANÀRIES	172.960	4.600	23
CANTÀBRIA	47.189	2.667	13
CASTELLA I LLEÓ	175.682	4.645	23
CASTELLA-LA MANXA	182.937	4.759	24
CATALUNYA	677.237	12.373	63
COMUNITAT VALENCIANA	451.977	8.903	44
EXTREMADURA	87.306	3.280	16
GALÍCIA	197.378	4.977	25
MADRID, COMUNITAT DE	593.131	11.078	56
MÚRCIA, REGIÓ DE	152.937	4.290	21
NAVARRA, COMUNITAT FORAL	58.064	2.831	14
PAÍS BASC	181.648	4.732	24
RIOJA, LA	27.506	2.364	12
CEUTA	9.919	2.090	10
MELILLA	10.057	2.092	10
TOTAL	4.101.268	100.000	500

09

Metodologia

S'emprarà una **estratègia mixta**:

- **En el vessant qualitatiu** es desenvoluparan diferents grups focals i entrevistes en profunditat. Es comptarà amb la participació d'adolescents de diferents rangs d'edat, mares i pares, així com amb professionals de l'àmbit sociosanitari i de l'educació. Es realitzaran entrevistes en profunditat a reconeguts experts nacionals i internacionals de l'àmbit jurídic, tecnològic, sanitari, educatiu i institucional.
- **En el vessant quantitatiu** es realitzarà una enquesta entre la població adolescent de tot l'Estat espanyol. Donada la preocupació suscitada per l'augment dels problemes relacionats amb l'ús de les TRIC a edats cada vegada més primerenques, l'univers objecte d'estudi estarà format per estudiants residents a Espanya, amb edats compreses entre els 10 i els 20 anys, que estiguin cursant 5è o 6è curs de primària, Ensenyament Secundari Obligatori (ESO), batxillerat o cicles formatius de grau mitjà o FP bàsica (N aproximat = 4.100.000; n aproximat= 100.000 individus).
- De manera complementària i amb caràcter exploratori, s'inclou també la realització d'una **enquesta entre el professorat** de primària i secundària, amb una grandària mostral de 5.000 professionals.

10

Equip assessor científic

Format per persones de prestigi internacional, acreditats investigadors, acadèmics i professionals de diferents àmbits, des de la tecnologia, l'educació, la salut mental, la prevenció de les addiccions, fins a l'assetjament escolar o el ciberassetjament. La seva participació tindrà especial rellevància en tres moments concrets:

- (1) la revisió i aprovació del disseny metodològic;
- (2) l'elaboració del qüestionari i selecció de variables i instruments d'avaluació; i (3) la interpretació dels resultats, per ajudar-nos-en a calibrar l'abast i a plantejar accions oportunes.

11

Instrument de recollida de dades

Qüestionari *ad hoc*, qque inclourà preguntes de diferents estudis de referència duts a terme en els àmbits nacional i internacional (amb la finalitat de facilitar la comparabilitat de les dades), al costat d'ítems d'elaboració pròpia i escales d'específiques, amb les quals avaluar el possible impacte de l'ús de la tecnologia en diferents esferes de la vida de les i els adolescents (salut mental, salut en general, hàbits de vida, convivència familiar, assetjament escolar i ciberassetjament, etc.). S'inclouran també eines

específiques per avaluar les competències digitals, la supervisió i control parental, diferents conductes de risc en línia i fins i tot per al cribratge de possibles addiccions sense substància (des del *Gaming Disorder*, al *Gambling Disorder* o l'ús problemàtic d'Internet). La selecció de les diferents escales es durà a terme tenint en compte les seves propietats psicomètriques i l'evidència científica que les avala, la seva adequació al context i *target* objecte d'estudi i sempre amb l'aval de l'equip assessor científic de l'estudi.

12

Procediment

Qüestionari en línia elaborat mitjançant LimeSurvey i implementat en una plataforma específica de la USC, allotjada al Centre de Supercomputació de Galícia. Supervisió tècnica i legal per part del Consell General de Col·legis Professionals d'Enginyeria Informàtica d'Espanya, d'acord amb la normativa vigent en matèria de protecció de dades. El protocol de l'estudi està

aprovat pel Comitè d'Ètica en Recerca de la Universitat de Santiago. La participació en l'estudi és de caràcter totalment voluntari, tant per als centres com per al professorat i l'alumnat. A tots ells, igual que a les famílies, se'ls informarà prèviament dels objectius de l'estudi i podran declinar, en el cas que així ho desitgin, de participar-hi.

13

Privacitat i protecció de dades

Les dades es tractaran de manera totalment anònima i confidencial. A cada centre se li facilitarà un enllaç a la plataforma, que tindrà vigència únicament en el període temporal assignat. Per fer anònims els qüestionaris no s'utilitzarà cap clau d'accés o nom d'usuari ni cap mena de dada personal que permeti identificar l'alumnat. El procediment utilitzat per a la gestió de tota la informació

(recollida, emmagatzematge i anàlisi de les dades) es durà a terme amb totes les garanties legals, respectant la normativa i protocols vigents en matèria de protecció de dades, dels àmbits estatal i comunitari. En cap moment s'elaboraran taules o rànquings comparatius per centre i comunitat autònoma, ni es farà públic cap mena de resultat a títol particular.

14

Fases

Fase 1

- Disseny de la recerca i elaboració del qüestionari.
- Fase qualitativa.
- Pilotatge qüestionari *offline* i *online*.

Fase 2

Treball de camp: les dades es recolliran als centres mateixos, a la seva aula d'informàtica o biblioteca, en grups reduïts (15-20 infants i adolescents), en els horaris de tutoria i de manera coordinada per l'equip d'orientació psicopedagògica o la persona designada pel centre, qui rebrà formació específica.

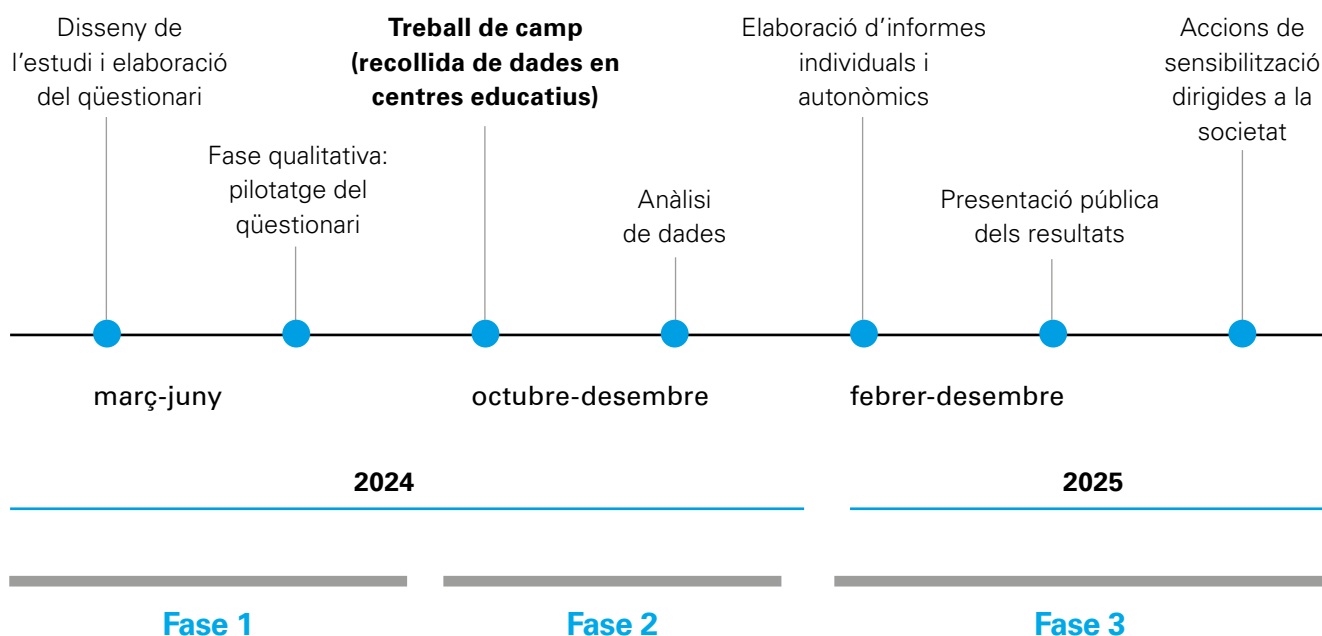
Fase 3

- Elaboració d'informes individuals confidencials (un per a cada centre participant).
- Informe específic per a cada comunitat autònoma i un informe global estatal.
- Presentació pública dels resultats de l'informe.

15

Cronograma

Previsió del desenvolupament de l'estudi

16

Referències

- Andrade, B., Guadix, I., Rial, A. y Suárez, F. (2021). *Impacto de la tecnología en la adolescencia. Relaciones, riesgos y oportunidades*. Madrid: UNICEF España.
- Ballester, L. (2023). *Asociación entre el consumo de pornografía y las actitudes y conductas de agresión sexual*. En: *La violencia sexual: sus causas y manifestaciones*. Diaz, A. (coord.). Madrid: Dykinson.
- Duran, M., Milano, V., Ortega, Susana, Aznar, B., Ballester, L. ... (2022). *Estudio sobre pornografía en las Illes Balears: acceso e impacto sobre la adolescencia, derecho internacional y nacional aplicable y soluciones tecnológicas de control y bloqueo*. Institut Balear de la Dona. Universitat de les Illes Balears.
- Feijóo, S., Foodie, M., O'Higgins, J., Pichel, R y Rial, A. (2021). *Cyberbullied, cyberbullies and Problematic Internet Use: some reasonable similarities*. *Psicothema*, 33, 198-205. <https://doi.org/10.7334/psicothema2020.209>
- Fundación Barrié (2022). *Adolescencia, Tecnología, Salud y Convivencia. Un estudio proactivo desde los propios adolescentes*. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.29279.02726>
- Garmendia, M., Garitaonandia, C., Martínez, G. y Casado, M. A. (2011). *Riesgos y seguridad en internet: Los menores españoles en el contexto europeo*. Bilbao: EU Kids Online.
- Gómez, A., Kuric, S. y Sanmartín, A. (2023). *Juventud y pornografía en la era digital: consumo, percepción y efectos*. Madrid: Centro Reina Sofía de FAD Juventud. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10144121>.
- Machimbarrena, J.M., González-Cabrera, J., Ortega, J., Beranuy, M., Alvarez-Bardón, A. & Tejero, B. (2019). *Profiles of Problematic Internet Use and Its Impact on Adolescents' Health-Related Quality of Life*. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 16. 3877. <https://doi.org/10.3390/ijerph16203877>.
- Miller, J., Mills, K., Vuoree, M., Orben, M. & Przybylski, A.K. (2023). *Impact of digital screen media activity on functional brain organization in late childhood: Evidence from the ABCD study*. *Cortex*, 169, 290-308. <https://doi.org/10.1016/j.cortex.2023.09.009>
- Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030 (2023). *Estrategia Estatal De Derechos de la Infancia y Adolescencia de España*. Madrid: Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030. Secretaría General Técnica. Centro de Publicaciones.
- Montag, C., Demetrovics, Z., Elhai, J.D., Grant, D., Koning, I., Rumpf, H.J. ... (2024). *Problematic social media use in childhood and adolescence*. *Addictive Behaviors*, 153, 10798. <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2024.107980>
- Observatorio Español de las Drogas y las Adicciones (2022). *Informe sobre Adicciones comportamentales 2021*. Delegación del Gobierno para el Plan Nacional sobre Drogas.
- Ortuño-Sierra, J., Lucas-Molina, B., Gutiérrez, A., Solana, R., Pérez-Albéniz, A. & Fonseca-Pedrero, E. (2022). *Suicide behaviour and Problematic Internet Use*. *European Psychiatry*, 65. S69-S70. 10.1192/j.eurpsy.2022.220.
- Plan Nacional sobre Drogas (2018). *Estrategia Nacional sobre Adicciones 2017-2024*. Madrid, España: Delegación del Gobierno para el Plan Nacional sobre Drogas, Ministerio de Sanidad y Consumo.
- Rial-Boubeta, A., Theotonio, Á., Neira-de Paz, A., Braña-Tobío, T. & Varela-Mallou, J. (2024). *Relationship between the consumption of PEGI18 video games with explicit violence, bullying, and cyberbullying*. *Psychology, Society & Education*, 16(1), 10-19. <https://doi.org/10.21071/pse.v16i1.16718>
- Save The Children (2020). *(Des)información sexual: pornografía y adolescencia*.
- Smahel, D., Machackova, H., Mascheroni, G., Dedkova, L., Staksrud, E., Ólafsson, K., Livingstone, S. y Hasebrink, U. (2020). *EU Kids Online 2020: Survey results from 19 countries*. EU Kids Online. <https://doi.org/10.21953/lse.47fdeqj01ofo>
- Villena, A., Brage, L., Santamaria, M. & Gutiérrez, A. (2024). *Pornography consumption as a form of exploitation and digital prostitution of women and girls- A human rights issue*.

Fotografies

Portada | © UNICEF/UN0686465/ /Gilbertson-Highway Child

Pàgina 4 | © UNICEF/UN0728941

Pàgina 6 | Pexels/vanessa-loring-7869451

Pàgina 7 | © UNICEF/UN0826831/Silva

Pàgina 8 | Shutterstock/Stock Photo ID: 2036186264

Pàgina 9 | Pexels/karolina-grabowska-6957250.jpg

Pàgina 12 | © UNICEF Espanya/032_MG_8901

Pàgina 14 | © UNICEF/UN0645404/Moldovan

